

РОЛЬ ІНВЕКТИВНО МАРКОВАНИХ ОДИНИЦЬ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Т.В. Голі-Оглу, доцент, к. філол. наук, ДВНЗ «ПДТУ»

Пейоративна лексика використовується свідомо і є продуктом людської мисленнєвої діяльності, яка у вербальній боротьбі з опонентом знаходить найшвидший спосіб захисту через приниження. За допомогою інвективності реалізується центральна сугестивна функція використання пейоративних одиниць, а різний ступінь інвективності проявляється в легкій насмішці, іронії, сарказмі, несхваленні, осуді, глузуванні, висміюванні, презирстві, приниженні або гострій образі.

Класифікація пейоративів за ступенем інвективності характеризується такими ознаками: 1) низький ступінь – легка насмішка, іронія; 2) середній – несхвалення, осуд; 3) високий – глузування, висміювання, презирство, гостра образа.

Найбільшу кількість пейоративів у публіцистичному дискурсі становлять одиниці третього – високого ступеня інвективності. Найчастішими тут є приклади пейоративної лексики, що являє собою пряму незаувальовану негативну характеристику. Фактичні покажчики високого ступеня інвективності пейоративної лексики різні: літературні та нелітературні лексеми (авторські неологізми, архаїзми); різні способи творення (морфологічний, лексико-семантичний) та прямий і заувальований смисл.

Найменшим за кількістю пейоративів є середній ступінь інвективності, для якого характерні: евфемізовані пейоративи, пейоративи з переносним значенням (лексико-семантичного способу творення) і гібридизовані пейоративи (зі зміною частин слова).

Основною ознакою низького ступеня інвективності є легка насмішка та іронія, що проявляється у виразах, значення яких слід розуміти в переносному смислі. Цей ступінь характеризується найтоншими способами іронічного висміювання, до якого вдаються мовці.

Жанр тексту впливає на рівень інвективності мовних одиниць: найбільше їх в текстах політичних статей чи тих, що викликали значний резонанс або ж у скандальних повідомленнях. Політично спрямовані публікації, на відміну від інших, характеризуються «витонченістю» викладу, оказіональними новотворами, евфемізованими пейоративами тощо.